

Organizace očkování

1. Definice pojmů

1.1. Definice očkovacího místa

Očkovací místo zřizuje poskytovatel zdravotních služeb (poskytovatel) s cílem poskytování preventivní péče v podobě očkování proti covid-19 (očkování).

Poskytovatel může zřídit očkovací místo buď ve zdravotnickém zařízení, kde má oprávnění k poskytování zdravotních služeb, nebo mimo zdravotnické zařízení. Poskytovatel může zřídit několik očkovacích míst v různých lokalitách.

V rámci jednoho očkovacího místa je možné zřídit více očkovacích stanic, které spolu bezprostředně sousedí. Očkovací stanicí se rozumí prostor, ve kterém je po provedení všech náležitých úkonů prováděna aplikace očkovací látky.

Očkovací místo musí plnit všechna mimořádná opatření a pokyny MZ ČR či krajského koordinátora očkování.

Typy očkovacích míst podle plánu očkování

Příloha 1 – Popis procesu očkování definuje základní typy očkovacích míst:

1. Očkovací místo
2. Distribuční očkovací místo jako zvláštní typ OČM
3. Velkokapacitní očkovací místo jako zvláštní typ OČM
4. Mobilní očkovací tým jako součást OČM

Dále Příloha 1 – Popis procesu očkování určuje, že očkování mohou provádět

1. Poskytovatelé zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství
2. Ostatní poskytovatelé zdravotních služeb

Specifické typy očkovacích míst

Distribuční očkovací místo

DOČM je specifickým typem očkovacího místa, do kterého jsou výrobcem zaváženy očkovací látky Comirnaty.

Velkokapacitní očkovací místo

VOČM je očkovací místo zřízené určeným poskytovatelem zdravotních služeb mimo standardní prostory zdravotnického zařízení, které je uzpůsobené pro zajištění očkování velkého počtu osob. Pro personální zabezpečení velkokapacitního očkovacího místa se počítá také se zapojením externích zdravotnických pracovníků, se kterými poskytovatel provozující VOČM uzavře pracovněprávní nebo obdobný vztah.

Mobilní očkovací tým

Povinně jej zřizují a řídí DOČM, a to minimálně jeden mobilní OČT pro potřeby příslušného kraje nebo hlavního města Prahy (dále také souhrnně jako „kraje“). Mobilní OČT mohou být zřizovány v rámci OČM nebo VOČM podle potřeby příslušného kraje.

Mobilní OČT slouží pro zabezpečení očkování institucionalizovaných osob a osob určených k očkování podle dané fáze prioritizace, které se v dostatečném počtu pro využití celé lahvičky očkovací látky nacházejí v jedné budově či komplexu budov nebo na vymezeném území (domy s pečovatelskou službou, byty zvláštního určení pro osoby se zdravotním postižením či seniory, obce v sociálně vyloučených lokalitách, na jejichž území se nevyskytuje poskytovatel zdravotních služeb apod.). Využití mobilních OČT určuje KKOČ v souladu s Metodickým pokynem, vč. prioritizace cílových skupin očkovací kampaně.

Mobilní OČT slouží pro zabezpečení očkování institucionalizovaných a případně dalších osob dle pokynu KKOČ.

Sít' očkovacích míst poskytovatelů zdravotních služeb dle zdravotních pojišťoven

Organizační opatření VZP č. 57/2020 v souvislosti s onemocněním covid-19 způsobeným virem SARS-CoV-2 ustanovuje síť očkovacích míst poskytovatelů zdravotních služeb, a to:

- 1) očkovací místo - odb. 961 – vakcinační centrum covid-19 typu I (12 hodin denně, 7 dní v týdnu)
- 2) očkovací místo - odb. 962 – vakcinační centrum covid-19 typu II (8 hodin denně, 5 dní v týdnu)
- 3) poskytovatelé v odbornosti všeobecný praktický lékař (odb. 001) a praktický lékař pro děti a dorost (odb. 002)
- 4) poskytovatelé následné a dlouhodobé lůžkové péče
- 5) nesmluvní poskytovatelé zdravotních služeb z důvodu zvýšení dostupnosti očkování proti onemocnění covid-19

Dále Organizační opatření VZP č. 56/2020 v souvislosti s onemocněním covid-19 způsobeným virem SARS-CoV-2 ustanovuje pro účely vykazování provedeného očkování proti onemocnění covid-19 poskytovatelům zdravotních služeb v síti očkovacích míst vykazovat níže uvedené nové VZP výkony dle použité očkovací látky:

- **99930 - (VZP) COVID-19 – OČKOVÁNÍ – BIONTECH/PFIZER**
- **99931 - (VZP) COVID-19 – OČKOVÁNÍ – MODERNA**
- **99932 - (VZP) COVID-19 – OČKOVÁNÍ – ASTRAZENECA**
- **99933 - (VZP) COVID-19 – OČKOVÁNÍ – JOHNSON & JOHNSON**
- **99934 - (VZP) COVID-19 – OČKOVÁNÍ – CUREVAC**

Všechny typy očkovacích míst musí pro získání dané odbornosti splňovat požadavky dle Organizační opatření VZP č. 57/2020 v souvislosti s onemocněním covid-19 způsobeným virem SARS-CoV-2.

1.2. Registrace očkovacího místa (OČM, DOČM, VOČM)

Registrace očkovacího místa probíhá elektronickou formou následovně:

- a) Žadatel o zařazení do sítě očkovacích míst musí být držitelem oprávnění k poskytování zdravotních služeb a musí splnit příslušné legislativní požadavky včetně požadavků stanovených pro očkovací místo v tomto Metodickém pokynu.
- b) Žadatel vyplní registrační formulář (dostupný [zde](#)) a zašle ho krajskému koordinátorovi očkování.

- c) KKOČ ve spolupráci s odborem zdravotnictví krajského úřadu posoudí splnění podmínek stanovených pro zařazení do sítě a rozhodne o zařazení či nezařazení do sítě očkovacích míst.
- d) KKOČ odešle registrační formulář na NDOČ (dispecinkocko@mzcr.cz), pokud souhlasí se zařazením do sítě očkovacích míst,
- e) NDOČ přepoše registrační formulář na HELPDESK IT (externicrt@army.cz)
- f) Helpdesk IT zavede OČM do Covid Forms App a zajistí napojení do Centrálního rezervačního systému

Na základě informací uvedených v registračním formuláři dojde k:

- založení profilu očkovacího místa do CFA, kde očkovacímu místu bude přidělen jedinečný kód a k profilu bude přiřazen uživatel, jemuž budou zaslány přístupové údaje do aplikace;
- registraci do logistické sekce CFA a přidělení přístupových údajů pracovníkovi MTZ (uvedenému ve formuláři). Povinnost pracovníka MTZ využívat CFA definuje Příloha 2 a její dodatky;
- oslovení IT pracovníka (uvedeného ve formuláři) k povinnému napojení do Centrálního rezervačního systému (povinnost dle Mimořádného opatření MZ, dodatek č. 7).

1.3. Pravidelná hlášení

Očkovací místo má podle mimořádného opatření MZ ČR ze dne 21. prosince 2020, č.j. MZDR 60876/2020-1/MIN/KAN povinnost bezodkladně zaznamenávat údaje o provedeném očkování do Informačního systému infekčních nemocí ISIN, modulu Pacienti covid-19. Záznam se provede po přihlášení na stránce rezortních zdravotnických registrů EREG, <https://ereg.ksrzis.cz/>.

Očkovací místo má podle mimořádného opatření MZ ČR ze dne 13. ledna 2021, č.j. MZDR 1596/2021-1/MIN/KAN, ve znění mimořádného opatření MZ ČR ze dne 1. března 2021, č.j. MZDR 1596/2021-2/MIN/KAN, povinnost zadávat do webové aplikace CFA

- příjem/výdej očkovací látky na sklad,
- změnu stavu materiálu (očkovací látky a komplementární materiál),
- záznamy o počtu provedených očkování za každý den provozu a
- provádět změny údajů o sobě samém.

Údaje vedené v CFA jsou automatickými procesy předávány do dalších systémů Chytré karantény a je nezbytně nutné, aby byly v aplikaci vedeny v aktualizované formě.

2. Personální zajištění očkovacího místa a kompetence

Minimální personální obsazení jednoho očkovacího místa jsou 4 lidé, jeden lékař L3¹ (lékař se specializovanou způsobilostí), jeden nelékařský zdravotnický pracovník a dva administrativní pracovníci. Všichni pracovníci musí být před zahájením činnosti řádně poučeni a proškoleni. Ordinance VPL nejsou v tomto ohledu považovány za očkovací místo.

Pokud poskytovatel zřizuje v rámci jednoho očkovacího místa více očkovacích stanic, které spolu bezprostředně sousedí, může být pro tyto stanice očkovací stanice určen jeden lékař L3. Indikaci očkování však musí vždy provádět k tomu způsobilý lékař.

¹ Je nutná přítomnost minimálně jednoho lékaře L3 (lékař se specializovanou způsobilostí), který bude zabezpečovat samostatnou indikaci pacientů k provedení očkování. V případě, že je lékaři L2 přiznána tato kompetence, je tato podmínka splněna za předpokladu zajištění náležitého dohledu.

2.1. OČM

Lékař provádějící vyšetření osob před očkováním

Odebírá anamnézu. Stanoví indikaci, případně kontraindikaci, k očkování. Zajišťuje odborný lékařský dohled nad očkováním. Zajišťuje neodkladnou lékařskou péči při výskytu nežádoucí reakce po aplikaci očkovací látky u očkovaného. Může provádět všechny úkony jako NLZP. V případě vzniku nežádoucí reakce u očkovaného hlásí tuto skutečnost standardním postupem (cestou Státního ústavu pro kontrolu léčiv).

NLZP

Provádí přípravu očkovací látky. Provádí aplikaci očkovací látky. Zajišťuje administrativní činnost, registraci, vydávání certifikátu o provedeném očkování. Sleduje zdravotní stav očkovanych, v případě projevu nežádoucí reakce u očkovaného okamžitě informuje lékaře a poskytuje první předlékařskou pomoc. Provádí další činnosti dle ordinace lékaře v rozsahu svých kompetencí v rozsahu prováděcí vyhlášky č. 55/2011 Sb.

Administrativní pracovník

Provádí a zajišťuje administrativní činnost na očkovací stanici (ztotožnění zájemce o očkování, kontrola registrace, zápis očkování do ISIN). Zajišťuje koordinaci pohybu osob na OČM a distribuci informačního materiálu.

2.2. VOČM

Personální zajištění shodné s OČM přizpůsobené kapacitě daného místa. Pro VOČM je nutné zajistit dostupnost ZZS.

3. Požadavky na provoz OČM a jeho technické vybavení

OČM musí být provozováno poskytovatelem zdravotních služeb. Ten může provádět očkování i mimo zdravotnické zařízení podle §11a zákona o zdravotních službách. K tomu je třeba povolení krajského úřadu, k jehož získání je třeba souhlasného závazného stanoviska místně příslušné krajské hygienické stanice. Povolení se vydává nejvýše na 1 rok a žádost musí obsahovat identifikační údaje poskytovatele, vymezení činností, místo a dobu, kde a po jakou dobu bude činnost mimo zdravotnické zařízení vykonávána a návrh provozního řádu.

Výkon činnosti mimo zdravotnické zařízení je v souladu s platnou legislativou ještě tehdy, má-li lékař smlouvu, např. o poskytování péče v domově pro seniory, nebo má-li v takovém zařízení registrovaného zájemce o očkování.

Provoz OČM ve zdravotnických zařízeních se řídí zejména vyhláškou č. 306/2012 Sb. a nařízením vlády č. 361/2007 Sb. Poskytovatel zdravotních služeb musí zároveň splňovat požadavky stanovené vyhláškou č. 92/2012 Sb.

Provoz OČM mimo zdravotnická zařízení se řídí vyhláškou č. 306/2012 Sb. a nařízením vlády č. 361/2007 Sb. a závazným stanoviskem krajské hygienické stanice podle § 11a zákona o zdravotních službách. Prostory OČM jsou ideálně bezbariérové.

Ideální uspořádání prostor je průchozí (např. čekárna před očkováním – místnost pro administrativu – ordinace (nebo odděleně vyšetřovna a očkovací místnost) – čekárna po očkování).

Stanoviště lékaře

Oddělený prostor.

Očkovací místnost

Oddělený prostor, v jehož rámci musí být vyčleněny:

- pracovní plocha pro přípravu injekcí, která je oddělená od pracovní plochy, na které probíhá manipulace s injekčními stříkačkami po aplikaci;
- pracovní plocha pro rozložení zdravotnického materiálu (dezinfekce, čtverečky, náplast) používaného pro aplikaci očkování takovým způsobem, aby se minimalizoval pohyb a manipulace s používanými předměty zdravotníka při výkonu očkování;
- pracovní plocha, kde probíhají administrativní úkony.

Čekárna

Místnost či prostor pro setrvání pacienta před a po aplikaci očkovací látky optimálně v návaznosti na vyšetřovnu. Optimálně by měla být větratelná, osvětlená, vytápěná, vybavena nejlépe omyvatelnými židlemi pro setrvání pacienta před a po aplikaci očkovací látky.

Sociální zařízení

WC musí být v docházkové vzdálenosti.

Technické místnosti

V rámci technických místností je potřeba vymezit:

- prostor (skříň) pro uložení civilního oděvu a obléknutí pracovního oděvu, viz nařízení vlády č. 361/2007 Sb.;
- prostor pro úklidové prostředky, není-li součástí objektu;
- prostor – mezisklad pro uskladnění odpadu – ostré předměty – kód 180 101, biologický odpad 180 103 nebo vyčlenit omyvatelný obal určený pouze pro transport do kamenné provozovny (není-li takový prostor součástí objektu).

4. Povinné vybavení očkovacího místa

4.1. Materiální vybavení očkovacího místa

Dezinfekce na OČM

Na OČM je třeba zajistit:

- dezinfekci pokožky před vpichem – používat zdravotnické prostředky k tomuto účelu určené, aplikovat očkovací látku vždy po zaschnutí, tj. nikdy ne na vlhký podklad.
- dezinfekci rukou – provádět pouze určenými zdravotnickými prostředky s virucidním účinkem, mytí rukou provádět při vstupu na pracoviště a při kontaminaci biologickým materiálem, kdy se provede také dezinfekce rukou. Před každou aplikací očkovací látky si očkující personál umyje ruce teplou vodou a mýdlem. Následně provede hygienickou dezinfekci rukou (dle vyhlášky č. 306/2012 Sb.).
- dezinfekci povrchů – použít prostředky s virucidním účinkem, dezinfekci provádět vždy před zahájením provozu, v průběhu provozu a na konci provozu. V průběhu provozu lze používat ubrousky s deklarovaným virucidním dezinfekčním účinkem.

- dezinfekci klik, vypínačů, madel, stahovadel, sedacího nábytku, podlah aj. při předpokládané frekvenci pacientů provádět v průběhu provozu opakovaně, jinak vždy na začátku a konci provozu.

Ochranné pomůcky využívané na OČM

Řídí se dle pravidel Poskytovatele a hodnocení/řízení rizik.

Zdravotníci na OČM při své činnosti používají:

- běžný pracovní oděv;
- respirátor FFP2/KN95;
- jednorázové rukavice;
- dále dle hodnocení/řízení rizik zaměstnavatele.

4.2. Materiál k poskytnutí první pomoci při projevu nežádoucí reakce po očkování u očkovaného

Léčivé přípravky

- Fyziologický roztok 0,9 % 0,5 l;
- Adrenalin inj. (např. autoinjektor EpiPen 0,3 mg pro dospělé);
- Hydrokortizon inj.;
- Bisulepin (Dithiaden) inj.;
- Perorální nebo rektální kortikosteroid (např. Prednison forte, Medrol, Rectodelt);
- Perorální antihistaminikum (např. Dithiaden tabl, Zyrtec gtt apod.);
- Inhalační beta-2-mimetikum (např. Ventolin, Berotec aerosol).

Spotřební zdravotnický materiál

- Pomůcky k zajištění nitrožilního vstupu (periferní žilní kanyly průsvitu 18-20 G, infuzní set, infuzní roztok);
- Injekční stříkačky;
- Injekční jehly.

5. Spotřební materiál pro přípravu a aplikaci očkování

5.1. Ochranné prostředky pro personál

- Osobní ochranné pracovní prostředky, zejména pracovní oděv a obuv a dále dle hodnocení/řízení rizik ochrany zdraví při práci;
- respirátor FFP2/KN95;
- rukavice vyšetřovací.

5.2. Materiál potřebný pro ředění očkovací látky

- Fyziologický roztok 0,9 % v balení po 2, 5, 10 ml.

5.3. Zdravotnický materiál pro provedení očkování

- Injekční stříkačka na ředění 2 ml;
- jehla na ředění;
- injekční stříkačka na aplikaci očkování 1 ml (tuberkulinová);
- jehla na aplikaci očkování;

- materiál k dezinfekci pokožky před injekcí;
- náplasti;
- dezinfekční prostředek pro dezinfekci místa vpichu.

5.4. Ostatní materiál

- Emitní nebo podobná miska;
- nádoby na infekční odpad – použité stříkačky, použité lahvičky se zbytkem očkovací látky);
- nádoby na odpad (pevné, plastové) – na ostré předměty většího objemu (použité jehly, stříkačky s jehlou);
- odpadkový koš na neinfekční materiál.

6. Činnost na očkovacím místě

6.1. Z pohledu zájemce o očkování

Stanoviště 1 – registrace

Po vstupu pacienta na očkovací stanici je provedeno ztotožnění. Zájemce o očkování předloží doklad totožnosti – občanský průkaz/pas a průkaz pojištěnce.

V čekárně zájemce o očkování od administrativního pracovníka obdrží informační leták o očkování (dostupné [zde](#)) a výtisk Dotazníku před očkováním proti onemocnění covid-19 (Dotazník) (dostupné [zde](#)), který vyplní a podepíše.

Pokud zájemce o očkování přijde v jiný než rezervovaný/dohodnutý termín či čas, nemůže být očkovan a očkovací místo opouští.

Pokud zájemce o očkování splňuje všechny požadavky registrace, postupuje na stanoviště 2.

Stanoviště 2 – vyšetření lékařem

Po registraci na prvním stanovišti pokračuje zájemce o očkování na stanoviště lékaře, které je oddělené od ostatních prostor. Zájemce o očkování lékař předá vyplněný a podepsaný Dotazník, popřípadě jej vyplní s lékařem v průběhu odběru anamnézy před samotným očkováním.

Je-li očkování lékařem indikováno, postupuje zájemce o očkování do očkovací místnosti. Pokud lékař vyhodnotí, že je očkování v daný moment kontraindikováno, opouští zájemce o očkování očkovací místo.

Stanoviště 3 – aplikace očkovací látky

V očkovací místnosti se zájemce o očkování řídí pokyny očkujícího pracovníka. Po aplikaci očkování postupuje očkovaný do čekárny.

Stanoviště 4 – čekárna

V čekárně očkovaný vyčká minimálně 15 minut pod dohledem pověřeného zdravotnického nebo administrativního pracovníka. Očkování musí být poučení, že ve výjimečných případech může dojít k reakci i po opuštění očkovacího místa.

6.2. Z pohledu personálu OČM

Stanoviště 1 – registrace

Administrativní pracovníci koordinují příchozí osoby v čekárně a informují je o nutnosti registrace. Současně jim poskytují informační leták a výtisk Dotazníku, přičemž zajistí jeho vyplnění a podepsání.

Při registraci administrativní pracovník zkontroluje, zda je zájemce o očkování registrován v systému ISIN – modul Vakcinace, a ověří termín a čas registrace a údaje poskytnuté v registračním formuláři. Pokud je zájemce o očkování objednan na jiný termín, informuje ho a odešle z očkovacího místa. Pokud zájemce o očkování splňuje všechny podmínky registrace, poučí ho o dalším postupu a také poskytne základní údaje o očkování a o výskytu možných nežádoucích reakcí po očkování. Následně ho posílá na stanoviště 2.

Administrativní úkony na stanovišti 1 může provádět: administrativní pracovník, NLZP, lékař.

Stanoviště 2 – vyšetření lékařem

Lékař od zájemce o očkování přebírá dotazník před očkováním, který zkontroluje, popřípadě dotazník se zájemcem o očkování vyplní v rámci odběru zdravotní anamnézy. Současně si ověří, zda byl zájemce o očkování poučen a zda všemu rozumí. Na základě zjištěných údajů lékař vyhodnotí případné kontraindikace k očkování.

Při odběru anamnézy se lékař zaměří na absolutní kontraindikace (závažná alergická reakce po předchozím očkování) a relativní kontraindikace (akutní horečnatý infekt, těhotenství, krvácivé stavy), které by vedly k posunu termínu očkování. Lékař provede se zájemcem konzultaci stran dalších očkování předešlých nebo plánovaných (14 dní před nebo po jiných očkováních).

Očkovací látka je kontraindikovaná u osob, u kterých byla zaznamenána hypersenzitivita na léčivou látku nebo na kteroukoli pomocnou látku uvedenou v SPC očkovací látky.

Podávání očkovací látky v těhotenství se nutně zvážit a podat pouze v případě, pokud možné přínosy převáží jakákoli potenciální rizika pro matku a plod.

Je-li očkování zájemce o očkování lékařem indikováno, postupuje zájemce o očkování do očkovací místnosti.

Zdravotní úkony na stanovišti 2 může provádět: lékař.

Stanoviště 3 – očkování

Ředění očkovací látky (pokud není připraveno cestou lékárny) i přípravu jednotlivých dávek provádí NLZP v očkovací místnosti. Aplikaci očkovací látky provádí proškolený NLZP dle SPC očkovací látky. Postupuje dle pokynů v kapitole 7 tohoto dodatku. Po aplikaci očkovací látky odešle očkovaného do čekárny a poučí ho o vyčkání minimálně 15 minut. Po provedeném výkonu zajistí správnou likvidaci použitého materiálu.

Zdravotní úkony na stanovišti 3 může provádět: lékař, NLZP.

Stanoviště 4 – čekárna

Administrativní pracovník potvrdí aplikaci očkování v ISIN, informuje očkovaného o termínu druhé dávky očkování a po druhé dávce zajistí vydání certifikátu o očkování očkovanému. Zajistí dohled nad očkovanými osobami v čekárně. V případě zhoršení zdravotního stavu u některé z nich informuje okamžitě pověřeného lékaře, který poskytne neodkladnou lékařskou pomoc dle doporučeného postupu

léčby anafylaktické reakce (dostupný [zde](#)). Nežádoucí účinky po očkování podléhají hlášení orgánu ochrany veřejného zdraví dle § 51 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví a současně SÚKLu dle zákona o léčivech. Formulář SÚKL pro hlášení nežádoucího účinku léčivého přípravku je dostupný zde: <https://forms.sukl.cz/>

6.3. Z pohledu časového

Stanoviště 1 – registrace

Administrativa spojená s registrací a s poučením zájemce o očkování by měla trvat do 5 minut.

Stanoviště 2 – vyšetření lékařem

Vyšetření lékařem by mělo trvat maximálně do 7 minut.

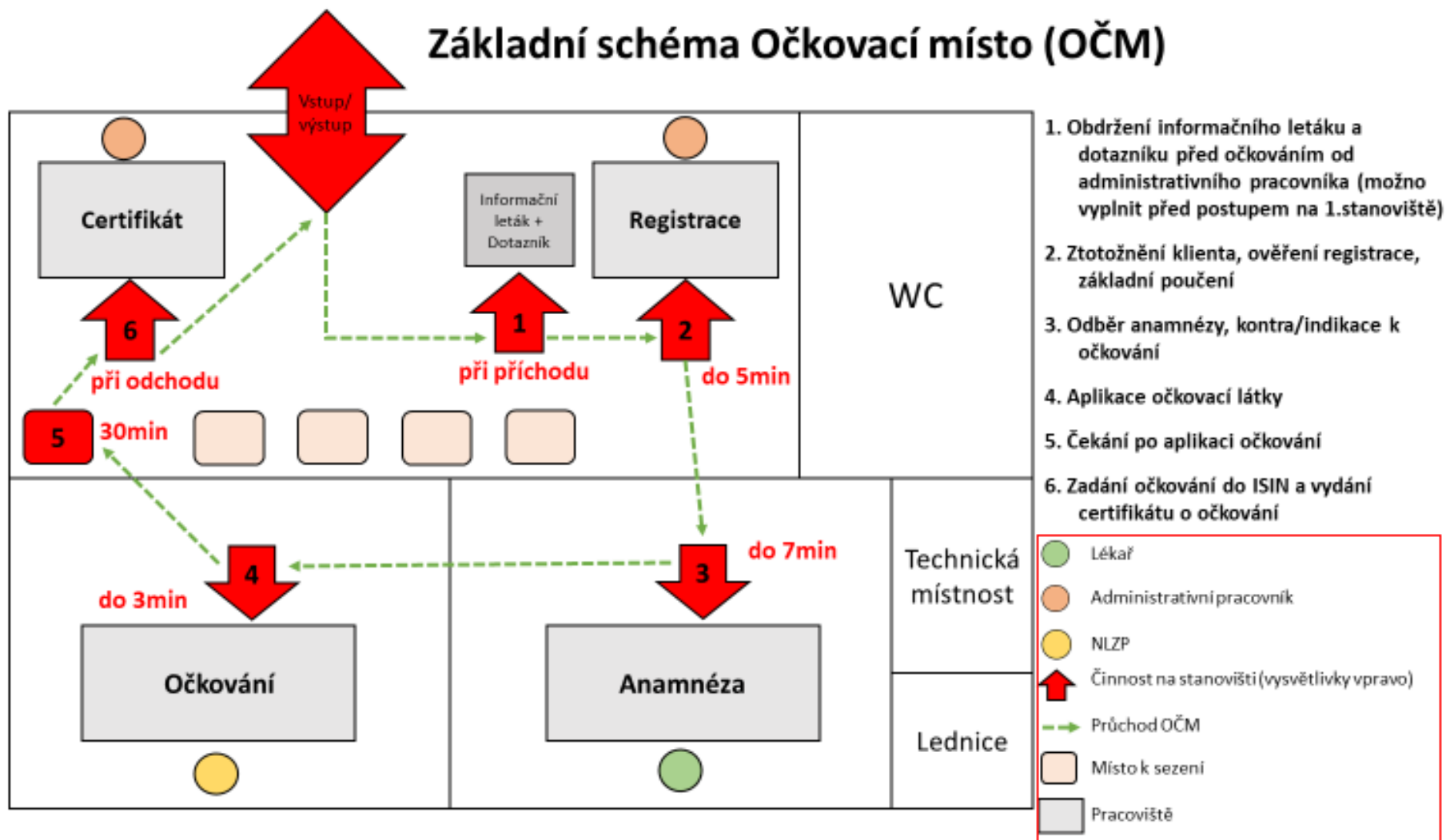
Stanoviště 3 – očkování

Očkování by mělo trvat do 3 minut.

Stanoviště 4 – čekárna

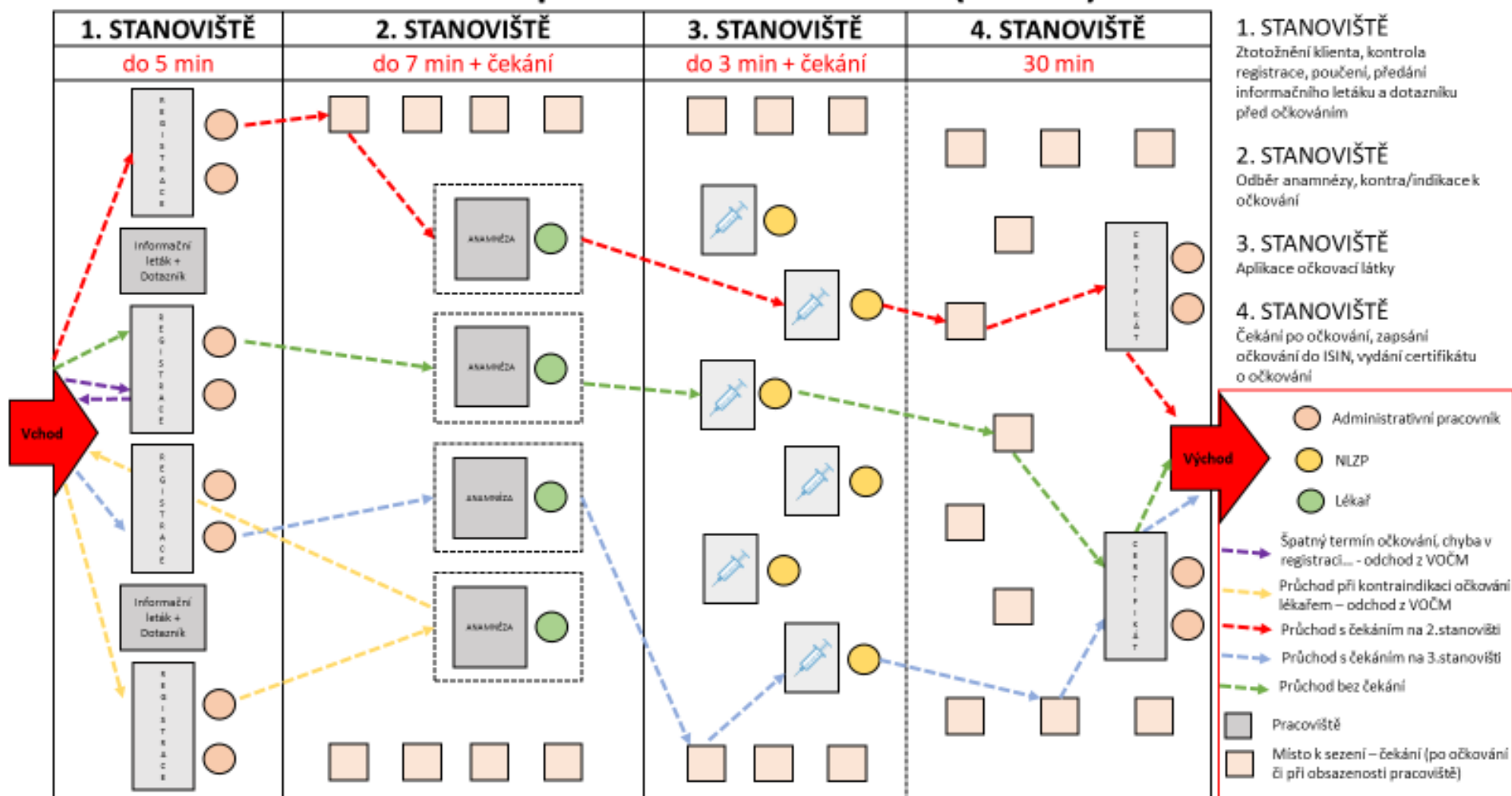
V čekárně čeká očkovaný alespoň 15 minut. Vydání certifikátu trvá cca 1 minutu.

Základní schéma Očkovací místo (OČM)

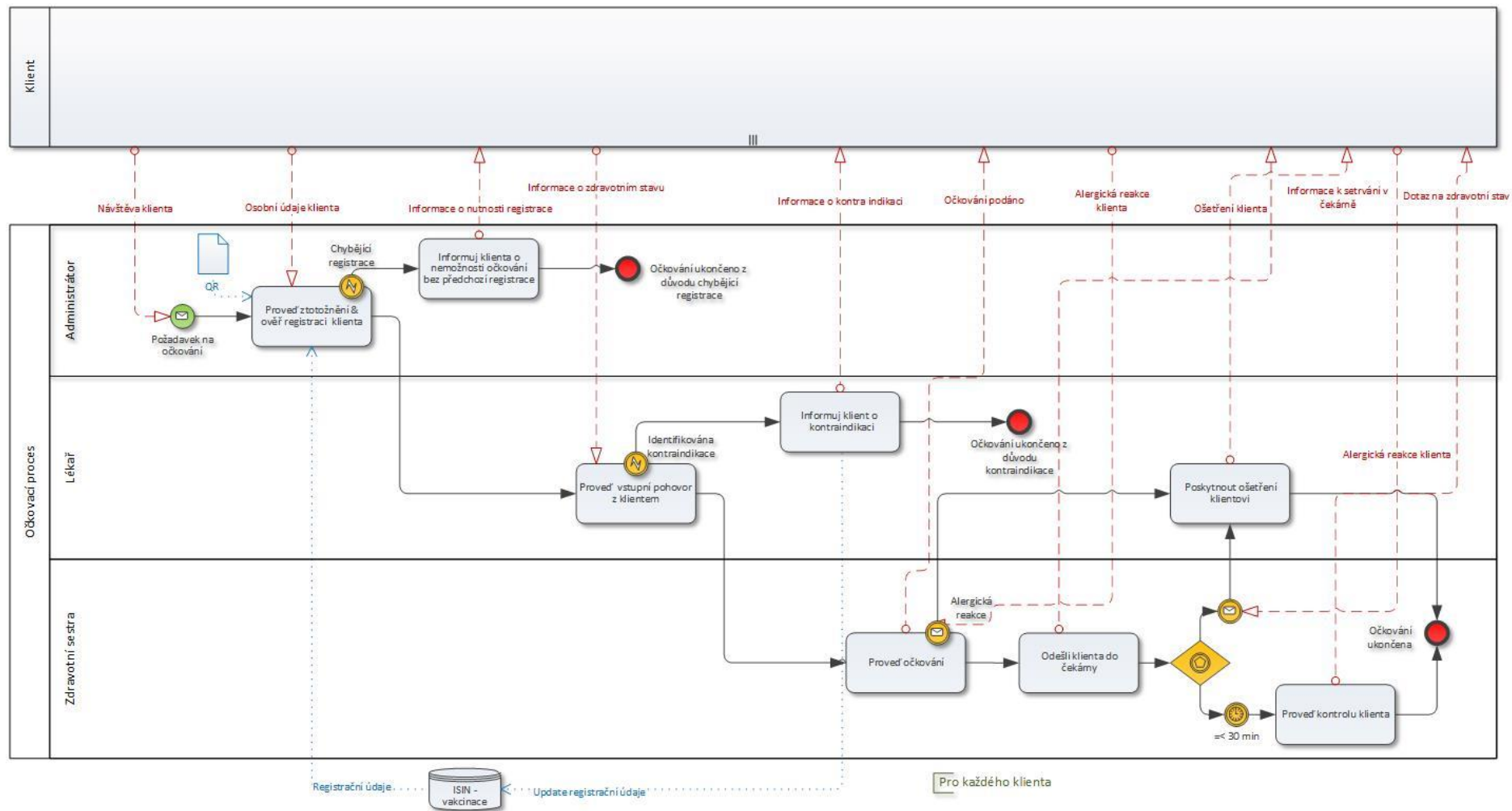

Obrázek 1: Základní schéma očkovacího místa

Velkokapacitní očkovací místo (VOČM)

Obrázek 2: Schéma velkokapacitního očkovacího místa

Obrázek 3: Procesní schéma očkování

7. Aplikace očkovací látky

7.1. Příprava očkovací látky

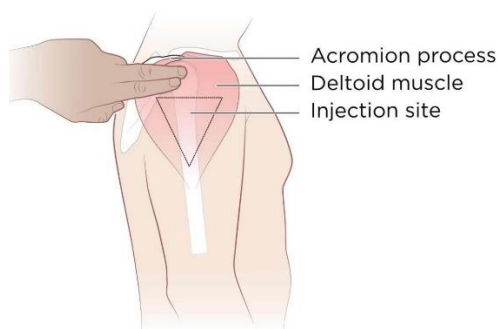
Očkovací látka je skladována dle SPC dané látky. Pověřený pracovník OČM připraví očkovací látku dle pokynů v SPC.

7.2. Způsob podání

Očkovací látka se podává intramuskulárně. Preferovaným místem vpichu je deltový sval horní části nedominantní paže. V případě nedostatku svalové hmoty v oblasti paže se aplikace provede do anterolaterální strany stehenního svalu. Očkovací látka se nesmí podávat intravaskulárně, subkutánně ani intradermálně.

7.3. Očkovací technika

- Očkující zdravotník musí být obeznámen s informacemi v SPC a doprovodnými dokumenty.
- Před samotným očkováním si zdravotník ověří, zda přípravek opticky nevykazuje žádné nežádoucí změny kvality (barva, zákal, konzistence, vysrážené hrudky, vločky i po nezbytném protřepání).
- Dle vybavení ordinace a preferencí očkovaného zaujímá očkovaný pozici vsedě, polosedě či vleže.
- Je vhodné, aby před aplikací očkovací látky očkovaný zcela uvolnil paži (nežádoucí je zatnutý sval, což může způsobit větší bolestivost).
- Zdravotník vydezinfikuje pomocí alkoholového antiseptika (roztok či ve spreji) oblast kůže v horní třetině paže (oblast musculus deltoideus cca na šířku dvou prstů pod akromionem).

Obrázek 4: Výběr místa vpichu

- Je třeba počkat na zaschnutí alkoholového antiseptika. Až poté lze provést intramuskulární injekci.
- Injekční jehla se zavádí rychlým pohybem do svalu nejlépe v úhlu 90°. Neaspiruje se. Poté se aplikuje obsah stříkačky do svalu.

Obrázek 5: Úhel vpichu

- Po aplikaci jehlu se stříkačkou odložit bez další manipulace do odpadu s ostrými předměty (nenasazovat zpět krytku jehly). Současně druhou rukou přitlačit tampón na místo vpichu (u očkovaných s poruchou krvácivosti či s antikoagulační léčbou pevně tlačit cca 2 minuty).
- Místo vpichu se poté přelepí náplastí.
- Zdravotník po celou dobu sleduje stav očkovaného.
- Očkovaný odchází do čekárny, kde minimálně 15 minut vyčká pod dohledem pro případ rozvoje akutní nežádoucí reakce.
- Po celou dobu musí být očkovaný sledován a musí být zajištěna schopnost personálu OČM pro poskytnutí první pomoci v případě vyskytnutí se závažných nežádoucích reakcí, zejména anafylaktické reakce po podání očkovací látky.
- Po 15 minutách, pokud je očkovaný ve stabilizovaném stavu a v pořádku, může opustit čekárnu buď s určeným termínem dalšího očkování, pokud se jedná o dvoudávkovou očkovací látku, anebo s certifikátem o provedeném očkování, pokud si ho očkovaný vyžádá.

7.4. Postup při výskytu nežádoucí reakce po očkování

Každé očkovací místo musí zajistit bezprostřední dostupnost lékaře schopného poskytnout odbornou první pomoc v případě výskytu život ohrožujících komplikací spojených s aplikací očkovací látky. K zabezpečení lékařské odborné první pomoci je třeba minimálně lékař, který získal certifikát o absolvování základního kmene v některém z klinických oborů.

V případě výskytu níže uvedených nežádoucích reakcí po očkování je třeba zabezpečit okamžitou pomoc. Předlékařská pomoc spočívá ve snaze o udržení vitálních funkcí. Je-li očkovaný v šoku, je nutno uložit ho do Trendelenburgovy polohy se záklonem hlavy, uvolnit dýchací cesty a v případě potřeby zahájit kardiopulmonální resuscitaci podle algoritmů doporučených postupů základní resuscitace a přivolání lékaře, který zajistí odbornou první pomoc.

V případě vazovagální synkopy (náhlá, krátkodobá ztráta vědomí, při níž dochází k pádu a která sama od sebe během několika vteřin odezní), tj. dojde-li k náhlé ztrátě vědomí s pádem na zem, je nezbytné ponechat postiženého v horizontální poloze a nesnažit se jej zvedat. Tehdy je nejlépe ponechat jej pár minut vleže a zvednout pacientovi dolní končetiny. Je potřeba napřed vyloučit srdeční zástavu podle algoritmů doporučených postupů pro základní resuscitaci (<https://www.resuscitace.cz/doporucene-postupy>)

V případě anafylaktické reakce, jejíž možnými projevy jsou

- Kůže – pruritus, erytém, exantém, urtikárie, edém
- Dýchací trakt – rýma, chrapot, kašel, dušnost, astmatický záchvat
- Zažívací trakt – nauzea, bolest břicha, zvracení, průjem
- Oběhový systém – bledost, studený pot, nitkovitý puls, tachykardie, hypotenze, arytmie
- Nervový systém – nervozita, strach, neklid, bolesti hlavy, porucha vědomí

U lehkých forem anafylaxe mohou být vyjádřeny jen některé symptomy z výše uvedených.

Celkové projevy anafylaxe – vystupňování a kombinace projevů místních, dochází k rozvoji šokového stavu bezvědomí, křeče, povolení svěračů a k selhání respiračního a kardiovaskulárního systému. V léčbě anafylaxe se doporučuje postupovat podle algoritmu České resuscitační rady pro léčbu anafylaxe (dostupný [zde](#)).

7.5. Specifické situace při očkování

Očkování osob s komorbiditami, s imunodeficity a s autoimunitními onemocněními

Česká vakcinologická společnost ČLS JEP doporučuje očkování proti onemocnění covid-19 osobám s chronickými onemocněními. Některá chronická onemocnění zvyšují riziko závažného průběhu nemoci covid-19 a úmrtí. Ve studiích byla prokázána bezpečnost i účinnost vakcín pro osoby s těmito onemocněními srovnatelná s bezpečností a účinností pro zdravé osoby.

Očkování proti onemocnění covid-19 je doporučeno také všem imunokompromitovaným osobám, včetně osob s onkologickými onemocněními a osob na imunosupresivní terapii. Tyto osoby mají zvýšené riziko komplikovaného průběhu nemoci covid-19 včetně zvýšeného rizika úmrtí a i když u nich může být účinnost vakcinace snížena, předpokládaný prospěch vakcinace převyšuje její možná rizika.

Dle doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP mohou být proti onemocnění covid-19 očkovány rovněž osoby s autoimunitními onemocněními za předpokladu, že nemají žádné kontraindikace k očkování.

Stabilizovaná krvácivá porucha nebo antikoagulační terapie není kontraindikací vakcinace. Antikoagulační léčba nemusí být kvůli očkování vysazována. U pacientů s poruchami koagulace na substituční terapii je vhodné očkovat krátce po její aplikaci.

Očkování osob s alergickými onemocněními

Dle doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP výskyt závažné alergické reakce (anafylaxe) na jakoukoli jinou očkovací látku nebo injekční terapii v minulosti není kontraindikací očkování. Těmto osobám mohou být vakcíny aplikovány, ale měly by být poučeny o možném riziku rozvoje závažné alergické reakce a mělo by být porovnáno riziko reakce s přínosem očkování. Před očkováním se k prevenci alergické reakce nepodávají žádné léky. K převážné většině anafylaktických reakcí dochází během 15 minut po očkování a převážná většina osob s anafylaxí měla v anamnéze alergie nebo alergické reakce, včetně reakcí anafylaktických.

Osoby s bezprostřední alergickou reakcí po první dávce očkování by neměly být očkovány druhou dávkou. Za bezprostřední alergickou reakci jsou považovány příznaky hypersenzitivity – anafylaxe, urticaria, angioedém, respirační tíseň (pískoty nebo stridor) – objevující se během hodin po aplikaci vakcíny.

Vektorové a mRNA vakcíny jsou kontraindikované také u osob, které mají v anamnéze bezprostřední alergickou reakci po jakékoli složce vakcíny. Osoby, které naplňují uvedenou kontraindikaci, tedy měly po první dávce bezprostřední alergickou reakci nebo mají v anamnéze bezprostřední alergickou reakci po některé složce vakcíny, mohou být po individuálním zvážení očkovány ve zdravotnickém zařízení

schopném poskytnout vysoce kvalifikovanou neodkladnou péči, pokud se jedná a osobu s vysokým rizikem infekce nebo těžkého průběhu nemoci covid-19 a pokud se jednalo o alergickou reakci, která nenaplňuje definici anafylaxe.

Kontaktní alergie, alergie na potraviny, pylové alergie, alergie na latex, ani jiné alergie nejsou kontraindikací očkování.

Očkování proti onemocnění covid-19 by mělo být odloženo u osob se středně těžce až těžce probíhajícím akutním onemocněním do zlepšení stavu. Mírně probíhající onemocnění bez zvýšené teploty není kontraindikací očkování. Léčba antibiotiky, pokud nejsou podávána z důvodu akutního horečnatého onemocnění, není kontraindikací očkování. Osoby v karanténě by neměly být očkovány.

Očkování těhotných a kojících žen

U těhotných resp. kojících žen s dalším zdravotním nebo profesním rizikem by se k očkování mělo přistupovat po individuálním zvážení prospěchu a rizika vakcíny. Očkování není důvodem pro přerušení kojení.

Interval mezi dávkami u dvoudávkového očkovacího schématu

Minimální interval mezi první a druhou dávkou očkovací látky Comirnaty společnosti Pfizer/BioNTech je 21 dnů. Doporučený a současně minimální interval mezi první a druhou dávkou očkovací látky společnosti Moderna je 28 dnů. Česká vakcinologická společnost ČLS JEP doporučuje prodloužit interval mezi první a druhou dávkou u vakcíny od firmy Comirnaty a u vakcíny od společnosti Moderna na 42 dnů.

Souhrn údajů o přípravku pro očkovací látku společnosti AstraZeneca stanovuje interval mezi podáním první a druhé dávky 4 až 12 týdnů, tj. 28 až 84 dnů. Česká vakcinologická společnost ČLS JEP nadto stanovila jako doporučený interval mezi první a druhou dávkou této očkovací látky 91 dnů, jelikož na základě dostupných dat bylo potvrzeno, že aplikace druhé dávky této očkovací látky v delším časovém intervalu zvyšuje její klinickou účinnost.

V případě, že interval mezi podáním první a druhé dávky překročil doporučený interval, první dávka se počítá a druhá dávka se aplikuje, co nejdříve je to možné. Česká vakcinologická společnost ČLS JEP upozorňuje, že pozdní aplikace druhé dávky vakcíny vede k pozdnímu dosažení maximální účinnosti vakcinace.

Při chybné aplikaci po kratším intervalu se dle doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP chybně podaná dávka očkovací látky neopakuje.

Proděláním onemocnění covid-19

Délka protektivní imunity po prodělaném onemocnění covid-19 není známa a tato imunita není navozena u všech osob po prodělané infekci. Na druhou stranu symptomatická reinfekce během 3 až 6 měsíců je podle dostupných údajů málo pravděpodobná.

Z tohoto důvodu je Českou vakcinologickou společností ČLS JEP doporučeno při omezené dostupnosti vakcíny odložit očkování u osob, které prodělaly onemocnění covid-19, o minimálně 3 měsíce po ukončení izolace.

V případě onemocnění covid-19 po aplikaci první dávky Česká vakcinologická společnost ČLS JEP doporučuje odložení aplikace druhé dávky minimálně o 3 měsíce po ukončení izolace.

U každého zájemce o očkování je přitom vždy nezbytné individuálně posoudit závažnost překonaného onemocnění covid-19, změnu jeho zdravotního stavu a klinický stav v době očkování.

Kontakt s osobou prodávající onemocnění covid-19

Dle doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP lze u osob v karanténě z důvodu kontaktu s covid-19 pozitivní osobou očkování zahájit bezprostředně po ukončení karantény.

Léčba covid-19 monoklonálními protilátkami nebo rekonvalescentní plazmu

V současné době neexistují žádné údaje o bezpečnosti a účinnosti vakcín proti nemoci covid-19 u osob, které dostaly v rámci léčby monoklonální protilátky nebo rekonvalescentní plazmu. Na základě odhadovaného poločasu těchto přípravků a výše uvedených poznatků o trvání ochrany, které naznačují, že reinfekce je neobvyklá během 3 až 6 měsíců po předchozí infekci, je Českou vakcinologickou společností ČLS JEP doporučeno očkování odložit o 3 měsíce po aplikaci monoklonálních protilátek nebo rekonvalescentní plazmy. Důvodem odložení očkování je zabránění možné interference léčby protilátkami s imunitní odpovědí vyvolanou vakcínou.

Zaměnitelnost vakcín od různých výrobců

Česká vakcinologická společnost ČLS JEP upozorňuje, že případě dvoudávkového očkovacího schématu je nutné pro druhou dávku použít stejnou očkovací látku. Vakcíny od různých výrobců nejsou zaměnitelné. V případě chybné aplikace druhé dávky od jiného výrobce se nicméně dle České vakcinologické společnosti ČLS JEP tato dávka rovněž počítá a další dávka není indikována.

Simultánní aplikace jiných očkovacích látek

Pro nedostatek údajů o bezpečnosti a účinnosti očkování proti nemoci covid-19 při simultánní aplikaci jiné očkovací látky Česká vakcinologická společnost ČLS JEP nedoporučuje simultánně aplikovat žádné jiné očkovací látky. Aplikace jiné očkovací látky (živé atenuované i neživé) se doporučuje s odstupem minimálně 14 dnů od aplikace očkovací látky proti nemoci covid-19. V případě, že dojde k neúmyslnému podání jiné očkovací látky v tomto období 14 dnů, není nicméně nutné opakovat dávku žádné z očkovacích látek.

Přeočkování proti nemoci covid-19

Potřeba přeočkování po dvoudávkovém schématu mRNA vakcín dosud nebyla stanovena. Podobně dosud nebyla stanovena doba přetrvávání ochrany proti onemocnění covid-19. Proto v současné době Česká vakcinologická společnost ČLS JEP nedoporučuje žádné další přeočkování po aplikaci dvou dávek.

Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP ze dne 11. 3. 2021 pro očkování proti onemocnění covid-19 je dostupné [zde](#).

Stanovisko České vakcinologické společnosti ČLS JEP ze dne 25. 3. 2021 k intervalům mezi první a druhou dávkou vakcín proti onemocnění covid-19 je dostupné [zde](#).

8. Mobilní očkovací tým

8.1. Charakteristika

Mobilní OČT slouží pro zabezpečení očkování institucionalizovaných osob a osob určených k očkování podle dané fáze prioritizace, které se v dostatečném počtu pro využití celé lahvičky očkovací látky nacházejí v jedné budově či komplexu budov nebo na vymezeném území (domy s pečovatelskou službou, byty zvláštního určení pro osoby se zdravotním postižením či seniory, obce v sociálně vyloučených lokalitách, na jejichž území se nevyskytuje poskytovatel zdravotních služeb apod.).

Využití mobilních OČT určuje KKOČ v souladu s Metodickým pokynem, vč. prioritizace cílových skupin očkovací kampaně.

8.2. Personální zabezpečení

Členem mobilního OČT musí být vždy lékař se specializovanou způsobilostí. Zdravotnický personál lze doplnit zaměstnanci zařízení, ve kterém očkování proběhne. Administrativní personál není na místě činnosti mobilního očkovacího týmu vyžadován.

8.3. Materiální zabezpečení

Spotřební materiál k zajištění očkování a poskytnutí neodkladné lékařské péče. K přepravě očkovacích látek je mobilní OČT vybaven přenosnými chladičími boxy. Mobilní OČT musí mít zabezpečeno shromažďování, přepravu a likvidaci nebezpečného zdravotnického odpadu.

9. Ordinance poskytovatelů zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a dalších ambulantních poskytovatelů zdravotních služeb, kteří budou provádět očkování

Ordinance poskytovatelů zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nejsou považovány za očkovací místo, musí však splnit požadavky dle bodu 4 a 5 uvedených výše.

Registrace ordinací VPL probíhá elektronickou formou následovně:

1. Zájemce o poskytování očkování kontaktuje KKOČ, resp. KKPL příslušného kraje se žádostí o zařazení do sítě poskytovatelů zdravotních služeb provádějících očkování proti onemocnění covid-19 v příslušném kraji.
2. KKOČ ve spolupráci s KKPL rozhodne o zapojení do očkování v kraji.

Ordinance ostatních ambulantních poskytovatelů zdravotních služeb lze do očkování ve fázi IA a IB zapojit pouze jako očkovací místo zařazené do sítě očkovacích míst a musí splnit všechny požadavky stanovené pro očkovací místo. Ve fázi 2 bude možné tyto ordinace zapojit s tím, že bude třeba splnit požadavky pouze dle bodu 4 a 5.

Seznam zkratk (abecedně)

CFA	Covid Forms App
CRS	Centrální rezervační systém
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
DOČM	distribuční očkovací místo
ISIN	Informační systém infekčních nemocí
KKOČ	krajský koordinátor očkování
KKPL	krajský koordinátor praktických lékařů
Metodický pokyn	Metodický pokyn pro očkovací kampaň (Plán provedení)
mobilní OČT	mobilní očkovací tým
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
nařízení vlády č. 361/2007 Sb.	nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, v platném znění
NDOČ	Národní dispečink očkování
NLZP	nelékařský zdravotnický pracovník
OČM	očkovací místo
VOČM	velkokapacitní očkovací místo
VPL	poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství
SPC	Summary of Product Characteristics; souhrn údajů o léčivém přípravku
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
vyhláška č. 55/2011 Sb.	vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, v platném znění
vyhláška č. 92/2012 Sb.	vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, v platném znění
vyhláška č. 306/2012 Sb.	vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, v platném znění
zákon o ochraně veřejného zdraví	zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění
zákon o léčivech	zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů, v platném znění
zákon o zdravotních službách	zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, v platném znění
ZZS	zdravotnická záchranná služba